

РАДА

газета політична, економічна і літературна

виходить щодня, окрім понеділків.

Рік другий.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати на рік 1907:
3 приставкою і пересилкою: в рік
6 карб., на півроку 3 карб. 25 коп., на 3
міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 к., окрем.
№ 4 коп.

За глянцю: на рік 11 карб., на пів-
року 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75
коп., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа
кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє
прізвище і адресу. Редакція може скорочувати
і змінити статі; більш статі, до друку негод-
ящі, переходять в редакції 3 місяці і ви-
силаються авторам їх коштом, а дрібні за-
мітки й дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови дру-
ку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповістков:

За рядок попередю тексту, або за його
місце платиться: за перший раз 40 коп., за
другий 20 коп.

За рядок після тексту: за перший раз
20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробі-
тку, платить за оповістку в 3 рядки 10
коп. за раз.

Театр Купецького саду Товариство Українських артистів під орудою А. К. Саксаганського.

У четвер 17 травня ви-
ставлено буде: 1) Як новбаса та чарка то минеться й
сварна Комедія на 1 дію, М. Старичього, 2) Зальоти соцьного Мусія Оперетта на
3 дії, М. Кропівницького.
Бере участь весь труп
Початок спектакля у 8 1/2 годин веч.
Каса одкрита з 10 ранку до 2 г. дня і 6 г. веч. до кінця вистави.

Приймається далі передплата на
Український місячник

„Літературно-науковий вістник“

що виходить тепер у Києві.

(X рік видання)

Журнал виходить книжками в 12 аркушів і містить белетристику оригіналь-
ну й перекладну, статті літературні й наукові з різних областей знання,
огляди літератури, науки, суспільного й політичного життя; критику біо-
ліографію.

Передплата на цілий рік 6 рублів. Можна прислати зразу тільки 2 рубля, а
потім прислати по 1 руб. 50 коп., три рази (разом, як на вишлат, 6 руб.
50 коп.); тоді з контори висилатимуть книжки від четвертої початви, а пер-
ші дошаряться, як остання частина грошей буде прислана.

Редакція і контора Київська: Київ, Прорізна, 20 кв. 3, (відчинена щодня
від год. 2 до 5).

Передплату приймає контора київська: Прорізна № 20, також контора
„РАДА“ і книгарня „Кіевской Старина“ (Безаківська, 8).

Видавець М. ГРУШЕВСЬКИЙ. Редактор Ф. КРАСИЦЬКИЙ.

А корди

антологія української лірики від смерті Шевченка найбільш розкішне українське ви-
данне, на веленому папері, оздобене оригінальними ілюстраціями на українські
мотиви.

316 сторін великого формату.

Продається в Книгарні „Кіевской Старина“ (Безаківська, 8), можна мати також
в конторі Літературно-Наукового Вістника (Київ, Прорізна, 20).

ЦІНА 3 руб. 50 коп.

Сирини по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10
карб. і дорожчі.
Смички по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дорожчі.
Гитары по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп.,
10 карб. і дорожчі.
Балабайки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.
Кларнети та Флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дорожчі.
Гармонії російські, італійські, струн однарод. від 1 карб., двоохрядні від 10 карб.
триохрядні від 25 карб. і дорожчі.
І всякі інші музичні інструменти та все, що до них потрібно, в головному де-
партаменті музичних інструментів і нот

Г. І. ПИДРЖИШЕК, у Києві, Хрещатик,
№ 58.

Г. ч. д. 58—122

Ціна газети

РАДА

з доставкою і пересилкою з 1-го
мая до кінця року 4 карб. За
границю 7 карб. 50 коп.

Київ, 17 травня 1907 р.

Цими днями в газеті „То-
варищ“ появилася звістка,
що міністерство внутріш-
ніх справ намірилося скликати в кін-
ці місяця мая на пораду чиновників,
щоб обміркувати, якими способами
забобити земельним розрухам і забас-
товкам по селах в панських еконо-
міях. На пораду звяклима також ге-
нерал-губернаторів усіяких, в тім чи-
нці київського і одеського і губерна-
торів: з Курщини, Катеринославщини,
Вороніжчини то що. Як що ми при-
гадаємо собі, що ще тільки що поча-
ло благословлятися на весну, як вже
міністр розіслав губернаторам наказ
пильнувати за селянами, щоб вони
не робили розрухів, як що пригадаємо
слова міністрови про „смуту“ в декла-
рації 10 мая в Думі про земельну
справу, як що нарешті зваяжимо на
безліч звісток, що подають газети щод-
ня про підпал економії, порубку
скарбових та панських лісів, про не-
гавні і страшні білки між селянами
та економічною челяддю і страж-
никами, то побачимо, що теперішнє
седо можна прирівняти до бочки по-
роху, котра в одну мить може спа-
лахнути од невеличкої іскорки і на-
робити чимало усякого лиха всім.
Все це не лоявна. От вже затого тре-
тий рік минає, як в селі немає життя
не то що панові-поміщикам, а нікому,
бо тепер крадіжкам і розбишачтву
по селах як і по городах немає ані
пани, а ні крадіж. Гине панське добро
через злобу одвертого і голодного лю-
ду до пинних панських садів, до си-

того панського життя, а поруч а пам-
що-дня що-години зростає і збіль-
шується по селах злодійство
та розбишачтво, що не знає
собі впливу а ні перед сирітським
убовством, а ні перед сирітськи-
ми, а ні перед вдовиними сілцями.—
Тепер злодії по селах ведуть з чу-
жого двору останню телючку, останню
копячину. Ми переживаємо страшне,
нечуване лихоліття, бачимо, як щод-
ня разом з людським добром гинуть
душа і совість в людях, набути яких
знову буде далеко трудніше, ніж мож-
на набути втеряне, чи зруйноване
добро... Ні урядові, ні панам ніхто не
може заклинати, ніби вони потурали
розбишачтву, пограмам та злодійству.
Навпаки—за увесь час цього тяжкого
лихоліття і власті, і поміщики ви-
пробували усіх способів проти зло-
чинців: по селах не виводяться ніші
салдати, дружини, козакі й інгуші,
за селянами сочать стражники і шпиг-
и; людей тяжко карають не тільки
за підпал і погром панських маєтків,
а за прості, без білок, мирні забас-
товки; і суди, і прокуратура, і суди
справами про розрухи і забастовки і
на селяни, що вже раз понесли кару
од стражників чи козаків, суди на-
кладають ще нові кари, закладаючи
винуватих в тюрми, а проте погроми
і забастовки не вгвають, а на то
місць множаться по селах злодії і
розбишачи. І знову як і торік і по-
аатарік у сотий раз доводиться гово-
рити, що видимо ні до чого всі ті лі-
ки, якими власті вкупі з поміщиками
гоїли і гоять тяжку хворобу нашого
часу — людської злидні, і той хліб,
яким народ годовано досі. Тепер не-
завбаром міністерство скличе чинов-
ників, генерал-губернаторів та губер-
наторів на пораду, щоб обміркувати,
яким способом запобігти пограмам і
забастовкам. Що ж вони можуть по-
радити міністерстві? Вигадати нові
кари на злочинців? Але навряд чи
па не вони спрможуться, бо опрчи-
тих кар, що прикладалися і зараз
прикладаються до людей, навряд чи

що пове можна вигадати. Що правда,
товариш міністрів Крижановський не
що давпо в бюджетній комісії заявив,
що міністерство наміриється завести
вдесятеро більш поліції, ніж її єсть
зараз. Але ми знаємо, що поліція по-
більшуєть не для боротьби з злодій-
ством, а з так званою „красою“, і
через не її „ніколи“ сочить за зло-
діями та розбишачами. А хоч би й
було коли, то хіба поліція є справж-
ній ліки, а не нова отрута народів?
Як що вони па це не спроможуться,
то їм лишиться тільки одне: піти на-
впроти міністерства, і порадити йому
послухатися Думи і замість деклара-
ції, що д. Століпін проказав в Думі
10 мая, прочитати нову декларацію
про волю і землю, за якими так тяж-
ко побивається народ. Але для чого
тоді скликати цю раду з великих чи-
новників і вводити казну в замір рес-
ходів на прогонні і поверстні, „харчо-
ві“ та інші гроші?

Покликав сінєдріон апо-
столів і заборонив їм про-
повідувати науку Христову,
бо такої науки не було у старих за-
конах Мойсея.

За проповідь їм загрожували вся-
кими карами. І сказали апостоли тим
первоверховцям: „судіть самі,—кого
нам більше слухати: вас, чи Бога?“

Минуло мало не дві тисячі літ пі-
сля того, а діється вно знов таке
саме, з невеличкими одміними: за-
мість сінєдріона—сінєд, замість апо-
столів—священники депутати, заступ-
ники народні. Добиваються ті депутати
землі і волі для трудящегося народу,
борються проти старої неправди і само-
вілі, а сінєд, устами первоверховника—
мітрополита Антонія, забороняє їм ро-
бити те, що їм совість велить, а ве-
лить держатись вкупі з чорносотен-
цями, і загрожує зняти з них сав,
коли не послухають його приказу.

І священники-депутати дали відпо-
відь сінєдріонові, чи то сінєдові таку,
як і апостоли: „судіть самі, кого нам
більше слухати: чи вас, чи нашої со-
вісті?“

Карами апостолів лютими муками і
смертю, а слово Христове від того не
вмерло, а ще більше ширилося.

Крав наш сінєдріон і священника
Петрова, покарає мабуть і цих неба-
гатих заступників народних, а думки
їх не задумишь, бо думка ідея не бо-
їться ні „охранного оддѣлення“, ні
департаменту поліції, ні сінєда, ні
первоверховників, яким більше личив
би синія мудра, а не ряса.

В Державній Думі.

(од власного кореспондента).

Средо міністрів і втум народніх заступ-
ників.

Знов—аграрна декларація і знов Ду-
мі прийдеться перевертати вверх дном
той гній, яким Стіпінські і Гурки торік,
а Століпін і Васильєвикови сього року
гавтали требаю народного життя. Знов
народні заступники почули старий окрик
російських урядових держиморд „руки
прочи оведі!“ Знов у відповідь на го-
лодний стогін змученого хлібороба, на
нелюдський крик страстотерця — ро-
бінника в думської трибуни понеслись
глухі, „нечеловраждьїне“ згукі. Згукі
грівні і неясні, бо виходили вони з глі-
бокої, ненажерливої пащі утроби нена-
ситного тисячелогового сурута,—старого
ладу, що густо опутав зверху до низу
всю державу, міцно держить в своїх ла-
бетах мільйони трудящегося люду і без-
перестанно висисає у нього його мізю,
його кров, його найкращі соки і
свля.

Як не чудно, як не дивно, але біль-
шість думського селянства до останнього
часу ще надіялась: „Одумаются, вслу-
хают намі мољби, намі прозьба і да-
дут...“ Після декларації немов весняний
сніг счезли надії, пропали сподіван-
ня.

Століпін вилляв на їх голови не один
цебер холодних помій. Вони прозріли і
оцінили свої сили і політику уряду.
Оцінили з тим, щоб більше не повто-
ряти старих помилок.

Прозріли праві... Селяне, а не пани,
бо пам ніч го й прозирать.

Вони побачили, що од представників
старого ладу нічого окрім шкоди не
можна сподіватись. Тож і покірно тя-
лись вони в хвості своїх ситих поводи-
рів—Бобринських, Пуришкевичів та ин-

ших, поки діло не дійшло до землі. Го-
стро і рішуче найжилась вони, коли
привітальство замість ясної і отвертої
відповіді на народні мољби і страждан-
ня від віло глухо і лукаво: дамо вам
панську землю через крестьянський ба-
нок; дамо і даром... під водопою, дорого
і више.

— Скотина давно з голоду поздиха-
ла у нас... Нікого нам і поїть вже...
Казав сідий увесь від туги і роботи
селянин-депутат з голодних губерній.

— Чи не нас вони на водопої збира-
ються водити? Під л рогу дають...
Хіба тільки й лишаєть я, що з тор-
бами блукать та в каторгу мандру-
вати!... Не дочекають!..

Злісно скінчив він, заціпивши зуби. І
по зелено-сірому його обличчю було ви-
дно, яко клеветало в нього в грудях
проти ситих поводирів, як боляче й по-
му рзівувати старі надії, звивдять
старий баласт...

— Силою держаться частина собствен-
ность на землю...“ співав у Думі міні-
стр.

— Ага, так значить чия сила, того й
правда! — Грізно гуділо в кулуарах се-
лянство.

— Золоті слова. Ми їх добре зати-
мемо...

— Де ви землю взяли? У кого ску-
пили?

Наступає на товстого, огрядного пана
правий феадафєбєс Петрович. Се стоїть
і надія правих панів. Недавно його ві-
тали в Царськім Селі. Тепер він забув
усю панську науку.

— Міністр перекаже його на другий
уже бік сміються ліви.

— Де ви землю нагребали? Ми тру-
дяться право на неї!

— Ні! звісно сміються панок. Ми її
захопили, а ви до неї права не маєте:
то єсть основні закони!

— А хто їх насочиняв, як не ви ж та-
кі! Глядіть же панове!

Буде й на нашій вулиці свято!
Добудемо землю і повалисемо і на
вашу голову основних законів!!

Прокінулось і кашетя. Вони білії по-
кладали надії на органічну роботу. Во-
ни марили про згоду з Століпіним. Во-
ни сподівались, що ось-ось приде по-
сланець до них і мило та любо запро-
сить їх: царство наше велике і багате, а
толку в ньому дідко має! ходіть Гес-
сєні і Мілюкови, Родічеві і Маклакови—
до нас міністерувати!

Реверанс після обвалу, і панська оби-
данка в першій декларації та багато ще
де-чого безперестанно подавало їм духу
в боротьбі з лівами і надії на уступки
правительству.

Та не так склалось, як гадалилось...
В аграрній декларації Століпін їм
твердо сказав: ви, панове, киньте надії,
бо ми вашу владу гаряд бачимо! Ви ті ж
такі ліви, тільки з езугітським душком!
І нас—травляних першою Думою—вам
не перехитрять!..

Для кадетів се було громом з ясного
неба. Не далі, як в той же таки день,
вони виставили Родічева—найкращого
свого спеціаліста захищать міністерські
інтереси в продовольчій справі, а тут
їм такий реприманд Родічев, що раніш
неоколов міністерську совість, тепер став
говувать з ес-девієвською та ес-єрєвською
щоб тільки убогаторвати вачальство.
А тут йому кажуть—в тебе самого бра-
кує П...

Ошарашені знеацька неборачи стали
було захищать міністрів.

— А вже ж міністри посунулись таки
вперед! Торік вони не признавали зовсім
примусового одібарня земель. А цього
року погодились одібарять під водопої та
дорги!

Ось згадаєте мое слово, що вони і
далі підуть!..

Так потішали себе кадеты. Та дарма.
Ліви тільки сміялись.

— Посунались міністри!

Ви їх, вибачте за слово,—казав якийсь
князин, доки не посунете, доти й з міс-
ця не ворухнуться! Ех ви—„сиділісти“!
Потішав він їх.

— Скажіть і на тому спасибі Столі-
пініві!..

Тільки ліви не журились: їх пророку-
вання, їх недовірря справдилося. Міністр
розкрити карти і домови їм ще вище
підняти прапор за землю і волю.

Вони боялись, що „м'якотілі“ кадеты
приведуть такі „равнодієвующую“ між
крайньою правою і крайньою лівою, що
в кінці кінців так гарно замазана сього
року „справедлива оцінка“ возьме верх
і знов бідолодимому селянству прийде-
ться платити за свою ж таки землю. Де-
кларація міністрів була відповідью на їх

страхи. Міністри, в надії спростать свої
мільйонні маєтки через крестьянський банк,
вели своєю лівою до кінця.

— Хай тепер розганяють Думу!
Темні, мохом оброслі депутати з пра-
вобічної України щось там гомоніли про
„гайдамацьку тараню“, але про це вже
докладніше скажемо иншим часом.

В. Писнячевський.

3 газет та журналів.

* Посол до Думи од Поділля А. Грі-
невич діляться з читачами „Рідної Сира-
ви“ (ч. 7) своїми вражіннями з побуту
святками на Україні:

„Святками мні довелося побувати в Укра-
їні лиш на кілька дєнь... Любо було по-
глядіть рідним повітрям, любо було поглинуть
на баянських людях, та прикро й жалісно
було дивитись як ті люди блудять, а яким
страхом позирють вони вперед, на те, що
має з ними бути...“

„Доволі вже нас годували гіркими сло-
вами... Ми вже добре нагодовані гіркими сло-
вами...“

„Так говорив мені, мало не з словами,
одим, розумний і поважний, та бідний ха-
їн...“

„Так деж набрати тих слів солодких, тих
надій певних, тих, благодатних!..“

„Біде село...
Але слухайте, люде! Ось промовляє до те-
бе, аубожений робочий народ, промовляє
той, що попольється своєю щирістю до лю-
бяного серця Царського селянства...“

„Сухай, що говорити правительству вуста-
ми надершого міністра Століпінна...“

„Сухай про землю, про ту землю, що густо
українськими кістками твоїх лісів і батків
вкрита, дошита кровю, поселена потом
селянства українського...“

„Як земля переде від панів до селян-
вишка стане культура, стане мєчче родити
хліба, Росія зодієне, і буде все всім...“

Землі селянам дати не можна, як поки
не схотять ту землю продати їм пани!
Правительству поможе селянам, та не
всім... Воно позачить їм грошей, щоб купити
у пана землю, та порадить їм, як треба ха-
зянувати...“

От і все тихе та солодке слово...
Тихе,—бодай би його від міністра не
чуті!

„Солодке для панів...
Коли ж народ діждеться од правитель-
ства слова не гіркого, слова не обудула-
вого!..“

Дума буде своє діло робити,—те діло, на
яке послан народ своїх представників. Вона
складе закон про землю так, як того вима-
гає добро народа і добро держави. І не її
вина буде в тому, коли те добро не справ-
диться.

* „Народний Учитель“ подаючи в
ч. 8 сиривозадання з конференції пред-
ставників національних учительських
спілок, яка відбулась у Петербурзі 24—
25 квітня, висловив своє жалє, що на
цій конференції не було українців:

„Дуже шкода, що в федерації національних
учительських спілок поки що зовсім не бе-
руть участі вчителі такого мільйонного
народу, як українці, що так далеко пи-
шуть про потребу української школи, але а
досі не обидіались біля самого діла органі-
зацій як української школи, так і українсь-
кого учительства...“

Цільком приєднуємось до слів шанов-
ної газети і вважаємо, що українизація
нашої народної школи матиме дуже ма-
ло шансів на успіх, коли біля неї не ва-
ходяться ті, кому ся справа повинна
бути найбаччою. Українським вчителям,
що торік були заснували свою спілку, а
потім під впливом урядових реєсєрєс на
який час притаїлись, треба взятись до
роботи особливо тепер, коли навіть при-
шлі де-які полєкші з боку уряду.

* „Наша Газета“ робить цікаву па-
ралелю між становинем двох парламен-
тів „двох братів“, які живуть під захво-
том одного двоохлогового орла.—Держав-
ної Думи і філяндського Сейма:

„за кілька годів їдн од „лівої“ російської
Думи зібрався лівий філяндський сейм. Два
„лівих“ брати в самій реакційній після Турції
державі...“

Філяндський парламент не просто лівий,—
він найбільш лівий в європі, а самим де-
мократичним представництвом, без верхньої
палати державних дідуганів, з повним вибор-
чим правом жінок, з найбільш демократичним
складом—80 социалєтів з 200 депутатів.

Але доля, що відіграла з російською лівою,
агорбленою і безсилою Думою азій трагічний
жарт, чи змилується вона над філяндською
лівою Думою? Чи пригудить північні вітри,
що пригноблять голову парламенту 140 ми-
ліонної нації парламент мавельської трохми-
ліонної нації, яка живе в складі всієї вло-
дності держави, під одним спільним пресом
старого режіму?

В цьому ми сумніваємось. Та й чи знавде
в собі демократичний парламент народа, який
добувається самостійністю, досить сили, щоб
укинути тих конфліктів, які ставть немишу-
вчими, коли тільки він став на шлях реальної
праці! А вже ж з перших кроків йому до-
ведеться висловитись що до цілого ряду го-
стрих питань, звязаних з бюджетними потре-
бами Росії. І—при всіх своїх, порівняно ш-
роких правах, правах, про які російська Ду-
ма тільки мріє,—чи зуміє молодий брат-на-
шій Думи, уникнувши конфліктів, зберегти
свою честь і понагу самого демократичного
парламенту в європі!

Або й він за прикладом наших кадетів по-
рідить „боротись“ себе за всяку ціну?

„Новое Время“ рететує з правдою „культурної автономії“, якої домагаються поляки на правобережній Україні, бачучи в ній перешкоду для обрусіння краю:

поляки з усіх сил мобілізуються в південно-західному краї і користуючись тим, що з російського боку нема жадного відбору їх колонізаційним змаганням, р'ють значні успіхи Перші обмежувачі закони, що адержували змагання поляків, скасовано, а російська громадська самодіяльність нічим себе не виявляє. Одні з росіян не тільки не борються проти захвату й тактики поляків, але навіть підтримують їх домагання, а другі звертаються до уряду, сподіваючись на реставрацію давніх законів, більша частина котих, як довели життя, виявила свою непридатність. Поляки віддають для ополчення сільської людності ілюстрований журнал „Lud Bozy“, а на російській мові в Київі нема народної газети. З нового року вилано, правда, про духовний академічний популярний журнал „Церковь и Народ“, але недавно він прийняв Польські помічники засновують по селах російською(?) людською польські школи і, певна річ, даватимуть в них корисні знання народів, а тамі народні чителі захопились соціалістичною пропагандою і нікому з російських помічників і в голову не приде заводити по селах зразкові школи. Поляки старяться придати просвіта значіння в промисловому й культурному житті краю, а росіяне або нічого не роблять, або завані дещемним політикванством і соціальною схоластикою.

Ми, звичайно, не прихильники тих способів боротьби з колонізацією, які любі „Новому Времени“, але теж стоїмо за те, щоб захистити нашу людність од колонізаційних заходів,—та тільки не через обрусіння, але через розвиток національної свідомості українського народу, через вільний розвиток його національного життя. Тільки широкі соціальні й аграрні реформи на демократичній основі, при повному зняттю всякого національного гніту, забезпечать корінну українську людність краю (а не якусь міфичну „російську“, про яку торочать „Новое Время“) од всяких заходів її денационалізувати. Вся сила польського впливу в нашому краї держиться тм, що в руках польських панів—прарідська українська земля; коли та земля перейде до рук законного її власника—українського народу, тоді вельможне панство стане легке як пух в нашому краї, і не страшна нам буде ніяка колонізація. Вільний і забезпечений економічно український народ зуміє себе захистити од всяких замахів на його національність.

номним змаганням усіх інших пригноблених народів.

Що до виборського протесту і обіднянок польських народних демократів „запокіоти“ Польщу, коли власть буде їм віддана в руки, можна докидати кола в польські поступові газети з тих часів. З них ми побачим, що поступова преса ганьбила сепаратизм польського кола в справі виборської відозви. В той час ніхто ще не міг знати, які наслідки матиме відозва, і ставовище кола можна пояснити тільки його реакційним настроєм. Так саме чимало писала польська ліва преса про те, як вшеполіки нахвалювались знищити „красоу“ в Польщі, а останні організовані вбивства соціалістичних робітників в Лодзі доказують, що польські народці не обмежились словами... Таким робом інформували славнозвісного норвежського письменника і в цій справі цілком правдиві. Правда і прохання до Петербурга, щоб перемінені виборчий статут. Таке прохання дійсно послали з України польські пани спільно з російськими поміщиками незабаром після розгону першої Думи.

Помінаємо останню частину відповіді Сенькевича, яка відноситься до Галичини, бо тут ми зустрічаємося з давно знісними „доказами“: про півтора мільйона поляків у Східній Галичині, про виключно польський характер львівського університету і т. и. Про все це ми вже не раз писали.

Сенькевич, обурений на Бьєрсона, який в усій польській історії бачить „злого духа“, не спостерігає, що сам знаходиться під властью той „вражбї сили“. Цей „злий дух“ Польщі—шляхетчина. На думку відомого польського публіциста Святоховського катчовий дуб шляхетчина обгортає не тільки величезну частину польського великого і малого земельного панства, але захопив і городські верстви. Типовим представником такого настрою польського буржуазного громадянства з'являється власне Сенькевич, що й яскраво виявлялось в його відповіді.

Б. Я.

Державна Дума.

Засідання 15 мая. (Тридцять шосте).

Засідання відкривається в 10 минут третьої годиві.

Пресидателем Головін.

Засідання починається з того, що прочитується привітання до фінляндського сейма, яке проважають голосними оплесками.

Оголошуються і передаються в комісію повідомлення міністра про те, що депутати Карташова і Карієнка позивають до суду.

Дума одностайно приймає доклад комісії з приводу прийнятого Думою законопроекта про асигнування мілі трові внутрішніх справ 17 1/2 мил. руб. на харч і нашія в голодній губернії.

Далі мають бути балачки про освіту.

Пресидатель радить пробаотірувати, чи дати говорити тільки одному ораторові, як требає 54 ст. прийнятому наказу, чи всти балачки так, як і перше. Дума постановляє провадити балачки далі.

Сайко (укр. труд) вважає, що міністерського законопроекта не можна прийняти, бо він нехтує потребам українського народу і інших народів, що живуть в Росії. Оратор обр'яє права української мови і заявляє, що коли Україна не була під Москвою, просвіта в ній стояла далеко краще.

Деякі ораторів одказуються говорити.

Хвост каже, що на Україні не розуміють московської мови, требає, щоб наука в школах на Україні була місцевою мовою; стоїть за те, щоб поруч з місцевою мовою навчали і м ви російській мові. В кінці оратор заявляє шкоду од церковноприходської школи.

Капустін говорить, що освіту в яких школах треба передати місцевим установам, а в середніх і вищих—привателству. Правительство повинно подбати про те, щоб школу зробити єдиною, аби перхід з школи нижчої до вищої був натуральним і легким.

В кінці оратор шпигає лівих.

Зр'обяні тут заводи,—говорить він,—критикують те, що вже минуло, в чому сирваді багато темних боків, ваприклад: втручання в політику правительством; втручання це робилося зверху, а останні роками це дуже робиться знизу. Ось у мене відозва центрального петербургського середне-шкільного комітета с.р., яка свідчить про сабність, що варті почуває себе нездатною закликати дорослих людей, і звертається до дітей.

Беззін одновіає Капустіну. Політика в школах не тільки провадилає перше, але провадиться і зараз. В Саратові цього року од людей іудейської віри, перше ніж допустити до екзамену, требували документів на право проживання.

Махмутов розскаже, як правительство порядкувало в магометанських школах, Повенос і Булат в школах лиятовських.

Мандельберг (с.д.) гагадує про несправедливість процентних обмежень, які робляться при прийомі євреїв у середні і вищі школи.

Правительство,—каже оратор,—заводи політику в школах, щоб піддержати

національну ворожнечу.

Лосев зазначає вузькословний характер терешітської школи; затим зазначає, що по проектові міністерства жалування учителям менше ніж стражникам...

Пріймається пропозиція припинити балачки. (Оплески).

Після постанови Думи передати в комісію, що має бути вибрана, всі, що поступили в міністерство, законопроекти, Дума починає переглядати заяву про призначення одного дня на тиждень для перегляду запитань.

Виникають змагання між кон.дем. і соц.дем.

Постановлено для запитань одвести один день на тиждень—четверг.

Далі Дума робить постанови: 1) вибрати комісію, що відала б питання церковного законодавства і 2) комісію для перегляду зак'нів про місцева, городське, земське і волоське самоуправління з 33 чоловіка.

Дума приймає без змагань пропозицію Гессена, внесену до порядку дня і постановлену на чергу замість запитань—не гаються вибрати комісію, яка б переглянула внесені міністром торговлі законопроекти про забезпечення нормального відпочинку служачих в торгових і ремісничих закладах і передати до неї основні положення 37 членів Думи про парламентський одпоинок торгових служачих.

Вибори у всі комісії одкладено на п'ятницю. Дума починає переглядати строчні запитання.

Приймаються запитання про штрафи, накладені на дві естонські волості, запитання, підписане 171 депутатом з приводу репресій над депутатами-священниками. Автори запитання у вчяких мітрополіта бачать грубе втручання в свободу думки депутата, забезпечене ст. 14 і 18.

П. Гессен радить прийняти запитання без всяких балачок.

Єв. Євлогій не пристає на заяву Гессена. Запитання стосується до церковних відносин. Дума не має права обмірковувати їх... (Шикання, сміх, легенький свист).

Після декількох дрібних постанов, Дума починає розглядати заяву про огумнення терору.

Першим виступає Рейн. Різким голосом він настоєє на тому, що треба розглядати це питання, через те, що настуала нова фаза, бо з'їзд октябристів висловив за те, що терор мусить бути огумнений. (Сміх на багатьох лавках).

Затим оратор показує на другу важку подію—на заяву про це саме ради київського університету.

Через це Рейн приходять до тей думки, що тепер прийшов вже час, або приде хоча б і Думі назначити день для обміркування питання про терор. Голоси лівих: сьогодні!

Неבודов (н.с.), покликаючись на науку, радить зовсім прийняти це питання з черги.

Голос Рейна: просимо обосновати.

Головін дає Неבודову слово.

Неבודов. Зазначає, що коли Дума мовчала, як піднімались питання, то це зовсім не значить, що вона пристає на те, щоб його обмірковувати. Що Дума завжди ухилилась од питання показує, що само питання не вяснено привіциально. Пропозиція правих є резолюція, що ганить громадське явище. На Заході допускається тільки догана особам, що одповідають перед парламентом. Тут дається порада зробити догану невідомим особам, що роблять терористичні акти. Ми знаємо тільки тих з них, кого записано в сінодіки; значить—придється говорити до мерців. Краще нехай з мерцями маює діло провідисвіти при виборній кампанії. (Оплески; сміх заіва. Крушеван камінно-спокійний).

В кінці оратор говорить: коли правительство мільйонами штиків і кадрами жандарів не могло дати ради, то що можуть зробити 500 депутатів, які під опекою барона Остен-Сакена. Можуть покликати на авторитет Думи, але це не логічно з боку тих, хто до дня тоаце в болато пей авторитет. (Оплески).

Оратора, коли він сходять з трибуни, проножають голосними оплесками.

Капустін сичає, що Дума повинна осудити терор, особливо тоді, коли хочедобитися скасування смертної кари і робильської охрар. Одказ від цього принижує моральне достоїнство Думи.

Алашев в своїй промові раить не приймати запитання, бо авторитет Думи, яку влучно названо парламентом в поліцейському участку, не спанить терора, що виникає через репресії правительства, яких Дума також не має сили припинити. Праві це добре знають. Вони тільки хтять, щоб Дума, обіючись, коли б її не розігнали, зробила таку постанову, яка зашкодить її достоїнству і достоїнству народного представництва, що послухало десятка правих.

Ще говорив Євлогій. Він тей думки, що Дума відіме свій авторитет, коли зробить терору догану.

Питання ставиться на балотіровку і 215 голосами проти 146 голосів с.д., с.р., частини н.с., де-яких трудовиків його одхалиє.

Затим фракційні лідери мотивують своє відношення до питання.

Засідання закривається. Друге засідання в середу.

По Росії.

— Воєнні арешти в Москві. Була по газетах така звістка, що в Москві арештовано багатьох членів воєнної організації. Виявляється тепер, що сирваді такі арешти були. Знайдено було тайну друкарню з сілкіи солдатів та матросів. Але все це сталося далеко раніше, ніж у Царському Селі виявилась змова. Всі, кого арештовано в Москві в справі воєнно-революційної організації, зовсім не пристосовані до тей мови. (Ст. П.)

— Проти духовенства. В сібірській губернії, в селі Таловці, люде постановили: 1) не давати грошей на варту та на дрова для церкви, 2) не платити 600 карбованців у консисторію. Прочувши про це, консисторія дуже обурилась. (С. У.)

— Голодний священник. Газеті „Столичная Почта“ пишуть з уфимської губернії, з села Набережних Челюв, що там священник Сидоренко не має чям годуваєтьс. Він голодує разом із своєю сімьею так само, як і всі люде в тому селі.

— В оборону газетного слова. Фракція народних соціалістів має подати в Державну Думу запитання правительству: чи воно нарешті спанить колісь переслідвання газет? Для цього запитання збирає матеріял, щоб ясно показати, яке тепер становище газетного „вільного“ слова. Фракція звертає увагу не тільки на заборону та конфіскацію газет та журналів, але й на те, що почта раз-ураз не доставляє часописів позагородським передплатникам: сама їх конфікує. До цього запитання пристає й сібірські депутати. На зборах цих депутатів прочитано було зповідання про те, в якому лихому становищі тепер сібірські газети. (В. В.)

— Нова архітекторська школа. В Москві засновується нова вища архітекторська школа. Думка засновувати таку школу виявилась серед московських архітекторів через те, що в московській школі малювання, де єсть архітекторський одділ, справа стоїть дуже погано, і можливо, що цей одділ там буде зовсім скасовано. Школу буде одкрито „під крилом“ московського архітектурного товариства. (Ст. П.)

— Полякались. Трапляються ніколи такі веселі випадки, які нагають сумні гадки. Ми знаємо, що російські жінки давно вже змагаються за рівноправність. Коли одкрілась у Росії Дума, вона одразу оповістила, що жінки маює право працювати в Думі нарівні з чоловіками. Але „великі російські чоловіки“ не хотять дати рівноправності російським жінкам. На цьому ґрунті в Думі трапився дими днями жартливий випадок. На місцях соціал-демократів опинилась жінка. Пристав перелякався і побіг до тей жінки. Виявилось, що вона хотіла піти „в субліку“, але опинилась в залі. Смішно і сумно разом!

— Куди йдуть народні гроші? Морське відомство дає одє недавно дуже цікаві відомості що до своїх видатків. У цьому відомстві єсть на службі 55 адмиралів, а всіх воєнних кораблів тільки 53, та й то це не кораблі, а „караблики“, Чимало єсть у цьому числі канонерок, на яких не повинно бути адмиралів. Таким способом виходить, що на кожний воєнний корабль припадає більше, як по одному адмиралові. На адмиралів казна витрачає, не кажучи вже про казенні квартири, про всякі командировочні, щоденні та інші гроші—за роботу по всяких комісіях,— 505,197 карбованців. Ждування платяться їм ось як: 9 адмиралів маює жалування од 15 до 22 тисяч—разом 166,195 карб., 13 по 10—13 тисяч—139,012 карб. і 33 адмирала дістають 192,844 карб. Опріч цього адмирала даюється ще всякі допомоги на переїзд із одної казенної квартири на другу. Кажуть, що адмиралові Бірлеву видано було, коли він переїр'явся з одної казенної квартири на другу—10,000 карб.; трохи менші „допомоги“ давались іншим адмиралам. Видко дорого дуже платять візникам адмирала шаповалі! (Сег.)

— Горохове пальто. „Биржевая Відомості“ розповідають, як завітало одне горохового коліру „пальто“ до члена Державної Думи, соціал-демократа Озоля, на квартиру. Озоля не було вдома. Зайшов собі якийсь папос і питає, чи не можна побачити д. Озоля? Слуга сказав, що Озоля у Думі. Папос пототався на одному місці і каж: „Бачите, мені треба добути „фальшивку“ (паспорта). Я втік із засідання і мені дуже треба знати „паспорта““. Тут не волосе правління і д. Озоля не міщанський староста—одповів слуга: „Дно не вигоріло“ і шпиг повинен був забратись з хати.

— Не пощастило. Вже вернувшись з заграниці два шпиги, що їздили до Лондону за відомостями про соціал-демократичний з'їзд. „Наша Газета“ повідомила, що цим добродіям не пощастило за границею. Вони не привезли ніяких нових відомостей про те, хто бере участь на з'їзді, окрім тих, які ще раніше мав охранный одділ. Таке лихо спало на голову шпигів через те, що по за границею не заявляють паспортів, так як у нас, та ще й тому, що більшість присутніх на з'їзді давно вже повиїздили з Росії і не підлягають російським „охранкам“.

— Суровий поліцеймейстер. На і мая Царський поліцеймейстер одібрає наказ розганяти оружною силою всякі демонстрації робітників. Поліцеймейстер ще додає олімпійської суворості і казав членам професійних спілок ось які премудрі речі: як що будуть забастовки,

то всіх членів цих спілок „побито та буде гаяями, що аж мокро буде в їх на сонні, буде постреляно, завдано на три місяці в тюрму і нарешті заслаано“. Така сама кара—казав премудрий царський господар—спаде на голову всіх організаторів нових професійних спілок. (Д. Лист.)

— „Рефо ма“. Рада міністрів виготувала нові правила для інтернатів вищих шкіл. Ці правила вже затвержені і увійдуть у силу в осени, коли почнеться вчення по вищих школах. Коли цих правил студенти не схотять виконувати, тоді інтернати п'закривають зовсім. Правила мало не такі самі, як по воєнних школах, але додано гуді ще й нові: перевірка, повідомлення доглядача, коли треба виходити з дому, заборона приймати в окремих хатах жінок та інші. (Н. Газ.)

Малехький фельетон.

До сьогоднішнього дня мені увялялась така сумна картина:

За столом у чайній „союза русского народа“, трошки підпивши, сидять Пурішкевич, Келеп-вський, Сазанович і гірко, гірко плачуть.

„Там деє в Таврійським палаці їдуть лалкі промови, висять хмари красюла, кадюки сперекаються з христопродавцями, мовчать (каторний мовчить, мов вода в рот набрав!) Крушевая, а ми... ми „багатири мислі“—в якійсь чайній, на якуму-ь переулку“...

Все проїля, все пропиди; Пурішкевичу навіть підметки нові ні за що справити (не настачип йому хобіт!)... Лашенько, такі годі!!! І знову хляпється на руки голова, і знову безглузді слюзы і тихі, тихі скарги на кадюки, на життя... Така увялялась мені картина, доки в м'ї руки не полав листок „Русского Завітання“.

Читаю чорноостенну „газету“ і бачу... в славі слави прем'єрну „истинно-русскую“ Пурішкевича. Йому й пасяки, йому й крашанки, йому й привітання.

„О, він тепер не абищо, не протий союзець, або депутат, а „дост'яний муж““...

Муж! як це „звучить гордо“! От же мені здавалось, що Пурішкевича чим хочте можна назвати—тільки не „мужем“... Ну, що то вже за муж, коли він завжив повидяться як баба: кричати, вертеться, дається як перекупка... Пурішкевич „неустрашимий рыцарь“... Ну, знаєте, й „рицарь“! Що для його виповняють, що для на його туюкають, се в його... як з „гуса вода“.

До того—де ж таки ви бачили, що від „рицаря“, „дами“ тікали так, як тікають стенографістки од Пурішкевича? Та—далі...

„Всі селяне любарської волости хотять умерти“ з Пурішкевичем в його боротьбі... Єсть девять підписів під сією телеграмою і десята сакого предсидателя Муравіова... От що! „Всі селяне любарської волости хотять умерти“... Так таки хотять умерти, тай годі. Напевно ж девять чоловіка (без предсидателя) ні за данову душу пропадуть! Як тут гореньку запомогти?!

Що тут робити? Може жінки, діти малі зстануться... Але мене втіає, що селяне, просто лояртовували величодними святами, сидючи на прязьбі і лузаючи насіння.

Ділі—кременудський відділ! дякує Пурішкевича за „геройський вчинок“ і дає, що його „самоотверженність оцінить історик“.

Бодай же, думаю собі, і твоім діткам не доведеться читати тих декілька рядків, в яких історик згадуватиме про тебе... „Капосна, скаже, була людина, маялась не доведи, Господи, чуті нікому хрещеному, сама себе призвала до прилку, заучалась над тоєм святим, доброго слова нікому не давала сказати... Хай йому кур проти ноці агдудати“...

А може й ніжанський відділ жартує! Сила тепер розвелась охочих до жартів. Всяк тепер жартує... Навіть поважне міністерство жартує... Приїде, наприклад, в Думу, тай скаже: „Ми на сторожі закону, тільки закону“... Зрадять всі, повіртьо... Ось т'би на другий день і гершельманівське беззаконіє... Ага! кричати депутати, поповаж котіку не чув, що вчора ми чули! Піаю тепер жалкувати... Закон! закон на кон! сюда його! бери його, їж Гершельмана! А представник закону тихенько виходить, а іза-за сини показує... дуаю: „Я жартував“... І закон жартує! Весело стало жити! Всі жартують... О—сь.

Національне питання на з'їзді Р. С. Д. Р. П.

Широкий революційний рух, що розлився зараз по всій Росії, примусив соціалістичні партії переглядати критично свої програми, перевірити їх з фактами життя, щоб ввєстивати, наскільки в них ім відповідають, наскільки ведуть до бажаної мети. З другого боку, життя вступило наперед плівий ряд питань, що раніше тільки намічалось в загальних

*Див. Рада № 110.

рисах, і вимагає негайної на них відповіді.

Серед таких питань опинилося й питання національне. Довгий час на нього не звертали уваги, його замовчували. Та як тільки революційний рух освіжив повітря, як до творчої діяльності приступили широкі народні маси, стало ясним, яку величезну в Раді долю грає саме це питання. Стало яким, що не можна давати національне питання обійняти, бо це поведе хіба тільки до дуже шкідливих наслідків, стане великою гальмою в боротьбі працюючого людю, як проти гніту політичного, так й проти національного.

Та на жаль не всі соціалістичні партії однаково швидко це зрозуміли. Наприклад—російська партія соціалістів-революціонерів не вже зрозуміла й робить заходи, щоб поставити справу на кращій ґрунт. Але російська соціал-демократична партія в національному питанні й досі уперто тримається своїх давніх централістичних поглядів.

До того ж і життя, показавши непридатність давньої земельної соціал-демократичної програми, примусило партію найбільшу увагу звернути в цей бік. Коли ж взяла до уваги ще фракційні суперечки, що досягли величезних розмірів і загрожували існуванню партії, то стане зрозумілим, чому й досі національне питання вже на кількох чергових з'їздах с. д. партії все одошується надалі.

В соціал-демократичній пресі, за винятком преси національних соціал-демократичних партій, національне питання теж відповідного освічення й розроблення не знайшло.

Все це привело до того, що на з'їзді російської соціал-демократичної партії, що зараз відбувається в Англії, національне питання теж, мовбуть, обговорюватися не буде. Від більшовиків, меншевиків, північно-західної соціал-демократичної конференції й делегата Бунда поступили резолюції, щоб одкласти його на найближчий черговий з'їзд партії.

Об'являючи увагу звертає резолюція Бунда, котрий, визнаючи, що в програмі російської соціал-демократичної партії немає докладної і певної відповіді на національне питання, радить одкласти його, звертаючи увагу на те, що в дискусії, котра підготовлювала широкі маси партії до з'їзду, питання не ставалося, через що на цьому з'їзді й не можна дати досить авторитетну відповідь, якої вимагає складність та трудність питання.

Хоч і яким певним являється зараз національне питання, але коли соціал-демократія російська думає серйозно відвестися до нього й одкладає його, щоб справді за час до наступного чергового з'їзду підготувати матеріал до його розв'язання, то таку постанову можна тільки вітати. Вона показує, що соціал-демократія, розуміючи вагу національного питання, вже не береться розв'язувати його похапцем, як це було на другому з'їзді партії. Коли ж це питання буде одошуде надалі, але час цей не буде використано, то тим гірше для партії. Вона й зараз вже в деяких питаннях опинялася в хвості руху й це тягнеться й далі.

М. З.

3 життя партій.

— Поділ серед октябристів. Через останній з'їзд октябристів виник поділ у північній таке невеличкій партії. „Наша Газета“ довідалася, що з „союзу“ виступає чимала група ліберальних членів, так звана „ліва група“, на чолі якої стоїть: Дубровський, Григорьев, Монахов, Вєрищев-Пушкін та інші. Всі ці члени та ще: граф Рейден, Шпов, Стах-віг, Шленко, професор Вєдєвський, які покинули „союз“ ще в минулому році, були „красною“ партії. Зосталися ще тільки: А. Гучков та Ю. Мілютин, але й їм доведеться виступати звідтіль, бо там нема членів. Поділ стався через те, що з'їзд не хотів дискусії до програми партії—скасання смертної кари, рівноправність жінок, а так само тому, що з'їзд ухвалив постанову що до єврейського народу.

— З'їзд російських соціал-демократів. Російські політики дуже цікавляться, що буде з До доповіддю соціал-демократичного з'їзду: чи гору візьмуть „більшовики“, чи „меньшевики“, бо од перемоги тієї або іншої фракції буде залежати даліше поведіння партії в державній Думі. „Биржевая Відомости“ зазначають, що все, що писалося в телеграмах агентів про з'їзд— вигадки. Справа на з'їзді стоїть ось як. Всіх соціал-демократів приїхало 296 чоловік. Поділяються вони так: 1) 87—„більшевиків“, 2)—„меньшевиків“—84, 3) будовців—54, 4) польських соціал-демократів—46, 5) латиських—25. Російських „більшевиків“ та „меньшевиків“ однакове число. Виходить, що все залежить од напрямку національних партій. Між 54 будовцями 50 „меньшевиків“, і 4 „більшевиків“. Вої польські соціал-демократи „більшевиків“ та „меньшевиків“ 25 латиських інших разом голосують разом з „більшевиками“. Таким способом—виходить, що на з'їзді єсть 134 воїм виразних „меньшевиків“ і 137 „більшевиків“. Вся сила перемоги залежить од латиських, але вони прихильні до тієї і до другої фракції.

По Україні.

— Київ. З'єднання вечірніх курсів д-ки Жекуліної з загальнопросвітними курсами (історико-філологічними). Курси (і ті й другі—вечірні) з'єднуються на підставі піктової автономії, через те і курси д-ки Жекуліної і історико-філологічні курси заховують надалі свої статуту та організацію: з'єднання обмежується спільністю помешкання та канцелярії і правом для слухачок впрод-вж першого місяця переходити з одних курсів на другі. Разом з одкриттям на курсах д-ки Жекуліної історико-економічного відділу кинуться виді гуманітарний, а організацію історичного та історико-літературного відділу бере на себе рада історико-філологічних курсів. На останніх в наступному році читатиметься знову: історія української та польської літератури, методологія рос. літератури, ява та найновіша література Зах.-Європ. літ. XIX в., російська історія, історія Зах. Європи, історія умілости в епосі відродження, історія філософії, психологія, вступ в лінгвістичне, історія античної комедії, історія політичної економії, латинська та нові мови.

— В „Гол.“ надруковано таку телеграму з Києва від 12 мая: „Вчора в закритому засіданні думи група гласних протестувала проти посилення телеграм в Державну Думу про необхідність висловити догану актам насильства. Начі в деяких з гласних протестантів було зроблено тиснення.“

— „Київ. Гол.“ з приводу цього зауважає, що тиснення було зроблено тільки в гласного М. Т. Волинського.

— З Волин. 3 Луцького телеграфують до „Дзв. Кієв.“: В Шеплях, маєтку Вождяра-Підгороденського, відбули аграрні розрухи. Знищено кількадесят мортів панських засівів. Викликаючи стражників; селяне, члени „союзу руського народу“, зробили озброєний опір. Багато людей поранено. Десять селян арештовано.

— Учні користувальської учительської семінарії поставили своєму начальству вимогання, щоб в першій і другій класі було скасовано екзамена, загрожуючи в противному разі спалити семінарію; коли сем-нарське начальство не згодилось задовольнити вимоги, то учні, обливши салом зложений на горіщі мотлох, підпалили семінарію. Пожежу загашено.

— В Волинській губернії озимина через великий сніг, що випав на морю землю, чисто вимокла і випріла. В багатьох місцях її переорюють на ярину. Ярина дуже запізнилася; там, де вже поскодило, вона здебільшого досить гарна; погана тільки в кременецькому повіті, трошки краща, але всеж доволі погана—в дубенському та заславському повітах. Відомості ці узяті з офіційних джерел.

— З Полтавщини. В м. Воронькові, де реєслярського повіту, на сільському сході обговорювалося питання, щоб збудувати нову школу. Старшина, учитель та старші люди радили ставити однокласову школу. Один з членів схода, Федько, почав переконувати селян що треба прохати зємство, щоб в Воронькові було одкрито школу на 2 класи. За „смуєніє“ схода присутній при тому урядник арештував Федьку, а коли селяне запро-теували, то він послав в повіт телеграму про „бунт“, вимагаючи, щоб негайно було прислано козаків. (К. Г.)

— 12 мая в Радичі поліція арештувала невідомо з'юдини, в якої не було ніяких документів. Коли невідомого привели в поліцейське правління на допит, то він почав щось таке верзти, що всі побачили, що він людина психічно-ненормальна. Проте, околочачи надирателі Сокологорський та Візньський позбили його кулаками по голові, а втім поклякали стражника і звели побити невідомого нагаєм.

— Цю звістку підтверджує прислана в ред. „К. Гол.“ південне повідомлення одного з нижчих урядовців місцевої жандармської поліції.

— В Полтаві, на підст. § 3 п. 16 державної охорони закрито адміністративним шляхом на весь час існування в Полтаві побільшеної охорони нингарно Перельвейга, яку визнавано шкідливою для громадського спокою. (П. В.)

— Шнода від повіді в кременчуцькому повіті досягла 200,000 карб. До губерньського зємства звернулася з проханням, щоб воно видало підмогу мешканцям с. Чигрина та с. Дібрівя, становище котрих зовсім злиденне. (Г. Гад. З.)

— З с. Гусиньць, переяславського повіту, відходить партія переселенців в Акмолінський Край. Партія складається з 137 душ. В зотоянському віті складалася партія переселенців з 197 душ та 9 „ходаків“ в Тургайський край. Партія закладається з участю полтавського губерньського зємства. (С. В.)

— В Лубнях застрайкували м'ясника. Страйк виникнув через те, що мійська дума зменшила таксу на м'ясо з 10—12 коп. за хунт д. 8—10 коп. Торгує тільки незначна частина. Через страйк більшість дубенських мешканців volens-potens мусить поститись. Страйкарям загрожують репресії і лякають тим, що амнісія їх буде закликано м'ясників з інших міст. (Вл. кор.)

— З Херсонщини. Чутка про те, що під час трасу в домі Шимановського 11 мая було знайдено бомба, справилася. В повіті, що належить д. Шиндель, було знайдено п'ять бомб, закопаних в землі. Арештовано дві сестри акушерки-хвер-

шалки Шиндель та ще кілька особ, яких поліція під час трасу застала на квартирі.

— Бомби розірвано за містом на очах представників власти.

— Випав гарний дощ, який, як повідомляють, заховив значну частину херсонського поля. Надії на врожай змінюються. (Од. Нов.)

— Депутат першої Думи Горшков в „Гол.-сб Юга“ розкриває протязактну діяльність деяких земських начальників в ексаветському та олександрійському повітах; між иншим, ці земські начальники арештовують поступові газети, які передплачують селяне цих повітів, забороняють продавати поступові газети на роздріб, одночасно стараючись, щоб розповсюдити газети чорносотенні.

— З Галичини. Вибори. Щоб захарактеризувати становище виборчої справи в Галичині і надії тамтешніх українців на склад нового парламенту, подаємо уривки з приватного листа від особи, що заслуговує на цілковите наше довір'я і що сама гарно знайома з становищем виборів в Галичині.

— У Львові,—пише автор листа—вибрані Малаховський, Гломбінський, Булек, Томашевський, Брайтер, Діаманд і Гудець. Брайтера хотіли конче повалити всіми силами, однак переважили українські голоси і Брайтер вийшов. У Львові Брайтерові роблять великі оввації. Вої українці голосували за опозиційних кандидатів, навіть поши за Діаманда і Ганшера (соціалістів). Щоб недопустити до вибору Брайтера, намістник Потоцький ходив до єпископа Шептицького, щоб Шептицький забронював голосувати „питомцям“ (вихованцям семінарії). Однак, з другого боку до ректорату ходили представники від українців і „питомці“, не зважаючи на зборону Шептицького, голосували за Брайтера (соціаліста) проти клерикального кандидата др. Стефановича. Кий був терор і перекупування—сього не можна навіть описати, треба було се бачити! Виборча комісія впрод-вж цілої доби не хотіла оголосити результату виборів, однак в кінці мусіла признати, що виборили Брайтера. Треба було бачити той ентузіазм демократичного Львова (Брайтера підтримували соціал-демокр. і він, здається, вступити до Іхного клубу) по оголошенню вибору Брайтера.

— В промові на урядні він сказав до наступного: „За мій вубір ідіце і подзієкує Rusinam!“ (За те, що мене обібрали, ідіть і подієкуйте українцям!).

— В Бучачині з'юдини меншовисти (польський) переап авнісний Кс. Громніцкі, вшехолояка, а вишшов українськими голосами сінніст др. Габель (при тіснійшій голосуванні), а його заступником Цегельський (ред. „Свободи“). В Тернополі—місті ставте до тіснійшого голосування кандидат „Rady Narodowej“ др. і (? українець о. Громницький, тернопільський священник, що при першій виборі дістав найбільше голосів. Тепер в Тернополі є вже зареєсена поміч сінністів (1200 голосів) і о. Громницький вийде певно.

— На виборчій арені знаходиться там вже Петрицький (р. д. „Гайдамаки“), і, як він писав в „Ділі“, польський мандат вже там страчений для поляків. Взагалі українці не то що не втрачать з призначених ім 28 мандатів, але ще зискують напевно 2 мандати і разом матимуть 30 в Галичині та 5 в Буковині, не лічучи того, що 2 польські мандати завдяки українцям попадали в руки сінністів.

— Як повідомляє берлінський „Vorwärts“, і віденський „Arbeiter Zeitung“ і „Neue Freie Presse“, сінністи, які тепер вже мають 82 посла, і всі німецькі партії (а також, розуміється, і українці) поставлять на перших засіданнях парламенту внесення про зміну виборчого статуту в Галичині, а тако-ж зажадають автономії народу.

— Представництво наше дуже гарне, без порівняння краще, як польське, де переважно селяне та маломістечкові політики. Тільки міста вибрало кілька давніх польських політиків.

— Клуб український складатиметься приблизно з 33 послів, бо 2 українських соціал-демократи (Останчук та Вітик) вступають до соціал-демо. „Клубу“.

Лист до редакції з Поділля.

— Оце на Великодніх святах дивелось міні бути в моїм ріднім селі. Всім відомо, яка терпяна панує скрізь по Поділлю. Навіть Державна Дума мало зацікавила селян. Це видно з того, що вої ділами сотнями кидують рідну Україну і переселяються на зелені краї то що, не покладаючи ніякої надії на те, щоб Дума упорядкувала земельне питання. Але м'я балачка не про це. Про це вже багато балакалось і писалось по газетах. Я хочу де що сказати про те, що торкається українського питання.

— Ого ж в моїм ріднім селі один чоловік оде перед Великодніми святами несподівано одержав газету „Радю“. Несподівано через те, що він не знає, хто для нього передплачує ту газету. Коли він одержав газету, то зрадів хто його й знає як і тепер читає її не тільки сам, а всім, кому здібає на селі. Селяне з запалом слухають читання своєю рідною мовою. Ніщо не зможе так поширити свідомість між селянами, як рідне

друковане слово, рідна українська мова. Коли до газет взагалі наші люди мало привабливі і більшість вважає читання газет роботою панською, а інші хоч і анають вашу газету особливо в теперішній час, але передплачувати не можуть через кельське економічне становище, бо, щоб купити сівяків, або газу, приходиться нести яйця до крамниці.

— Поширення української газети на селі повинна допомогти українська інтелігенція, як це вже й почали де які українці робити.

— І довідався, що в городі К—славі зібрався гурток ширих свідомих українців і на свої кошти передплачують українські газети для свідоміших селян, котрих анають адреси. Велика дяка за їх заходи, бо цім вони ширять свідомість між селянами і там, де може й не анають, що є українські газети. Цю обовязок кожного свідомого українця. Повинні й по інших городах всі українці згуртуватися і заомогати селянам в певній потрібі просвіти й національної самосвідомості.

— Тепер в цей слушний час треба всі сили віддати, щоб освідомити селян з українським питанням. Тепер, коли саме в Думі буде рішатися питання про просвіту на Україні українськю мовою то що й взагалі про автономію України коли про це здімуть питання наші послы українці—піддержка од селян цих домагань дуже потрібна, а підтримати можуть тільки свідомі селяне.

Селянини.

3 польського життя і газет.

— Шкільний проект внесений до Думи польським колом опирається, як сповіщають польські газети, на такі основи:

— § 1. З початком шкільного року 1907—8 у всіх урядових звичайних і спеціальних, вітх, середніх і вищих школах в Польщі починаються виклади польською мовою в одповідному маштабі.

— § 2. Для дітей росіяв буде засновано в одповідному числі вищих і середніх шкіл з викладовою російською мовою.

— § 3. У повітах з литовською і українською людністю будуть засновані вищих і середніх шкіл або паралельні класи з викладом рідною мовою.

— § 4. Російська мова викладається в середніх школах обовязково.

— § 5. У приватних і професійних школах викладова мова залежить од тих, хто заси-вує ці школи.

— § 6. Усі релігійні обмеження при прийманні учнів зніщуються.

— § 7. На вишньєльські посади в Польщі приймаються люди так-ж з загряничних науковим цезом, не виключаючи загряничних підданців.

— § 8. Усі обмеження в уря ованиці людей не російського походження в школах Польщі зніщуються.

— § 9. При заряді варшавського наукового округу встановлюється, під урядовим пошехителля, постійна комісія до шкільних справ, що складається з десяти чолонів, привачених міністром просвіти з посеред поляків б-а різніці віри, відомих своїми працями на полі науки і шкільних справ.

— § 10. Попечительська рада, що існує при попечителстві варшавського округу, зніщується.

— § 11. До шкільної комісії належить: а) здійснення усіх постанов нового шкільного закону; в) усі функції ексаветної попечительської ради; с) представлення власті одповідних кандидатів на шкільні посади в Польщі.

— § 12. Новому закону не підлягають школи с. сіннода і міністерства військового.

— § 13. Усі законодавчі накази негідні з повним шкільними правами зніщуються.

За кордоном.

Англія.

— Англійська громадська думка в справі ірландського національного з'їзду. Обмірковуючи постанову ірландського конвенту, який одкинув уряд-вий проект ірландської автономії, англійські газети здивовані становищем голови з'їзду, Джона Редмонда. Проводатор ірландської парламентської групи раніше манягоду виявити своє становище до проекта закону, коли цей проект внесено до народньої ради. В той час Редмонд одверто вороже до урядового проекта не ставився, тим часом на з'їзді рішуче проти його виступив. Очевидячки він зрозумів, що більшість з'їзду настроєна проти біля та що замягання бронтити урядовий проект можуть захитати авторітег Редмонда, як проводатора ірландської групи в народній раді. Проти біля найбільше рішучо виступало католицьке духовенство, не вдоволене з того, що проект закону Вірреля оддав шкільну справу в Ірландії під дотляг ірландської ради, і американськй ірландці, які дають багато грошей на ірландську агітацію. Будь що будь, Редмондові довелося довго виправдуватися на з'їзді, щоб пояснити своє становище в народній раді.

Угорщина.

— Хорватсько-угорське непорозуміння. Хорватські депутати неодмінно домагаються, щоб для всіх урядовців на завлянці в Хорватії хорватська мова була обовязкова, а угорська—не обовязкова та щоб усе діловодство велось хорватською мовою. Хорвати, підтримуючи цю вимогу, поклялися на свою умову з коаліцією, але угорська народная рада цим днями одкинула вимоги хорватів, після того, як Кошут висловився, що хорватські бажання не згодуються з угорською державною ідеєю. Хорватія сильно зворушена, і, як що угорці не зроблять ніяких уступок, можна сподіватись одвертих колотень.

Франція.

— Справа Тюрпена. В червні р. 1891 хіміка Тюрпена, що вигадав мелініт, за-суджено на 5 літ в'язниці за оновіщення важних документів, які повинні були держатись в таємниці через інтерес національної оборони. Незадовго перед тим Тюрпен видав книгу „Як було продано мелініт“, в якій він доказував, що деякі документи, які відносились до вигадання ім мелініту і були доручені в євному міністерству, продали Англії артилерійським капітаном Тріпоном при участі кількох впливових людей з воєнного міністерства. Після видання вищезгаданої книги арештовано Тріпоном і самого Тюрпена. Ось їх визначо винячями, але Тріпоном негайно випустили, а Тюрпена продержали в тюрмі 2 роки. Тюрпен вийав з Бельгію, а в р. 1900 вернувся до Парижа і хотів добиватись, щоб пересягнуто його справу, вважаючи себе за невинного. Але Вальдек-Руссо став переконувати Тюрпена, щоб він не починав справи в такий час, коли уся країна і так зворушена ділом Дрейфуса. Тюрпен зг дивиси, але тепер, коли країна заспокоїлася і Дрейфуса виравдано, він рішив звернутись до суду з проханням, щоб пересягнуто його діло.

Останні вісти.

(По телеграфу та з газет).

— Петербург, 16 мая. Державна Дума. Засідання починається в 2 год. 10 хви. Предсидателем Головин.

— На черзі—обміркування дальше аграрного питання. Ухвалено пропозицію, щоб обмежити промови десято хвилинами і перенести залас ораторів. Зосталось вислухати 93 ораторів.

— Ветчинин вважає за потрібне, щоб Дума дала директиву аграрній комісії по трьом питанням: чи пристосовано примусове одобрання до основних законів? Коли так, то за яку ціну чи без викупу треба одобрити примусову землю, і у власність чи користовання? бо без певних директив по цим питанням аграрна комісія може подати законопроект, якому не спочуває більшість Думи.

— Поляков висловлюється проти одобрання примусом козачих земель, щоб потім поділити їх в урівнительне користування; з доручення своїх виборців по-свідчує про готовність казаків, як і в старовину, завше до останньої каплі крові боронити царя од ворогів внутрішніх і чужоземних. (Одески правах).

— Кременський не вважає за можливе з думської трибуни розглядати земельні проекти соціал-революціонерів та соціал-демократів. Проект труд-віків—утопія, проект кон.-демократів—злочинний; його азначаю з винуском „обязательство“ на 10 або 15 мільярдів, обезціненням інших цінностей, встраванням чужоземців до Росії й поборою їх над Росією. Власність—під-йма цивілізацію. Ні одні цивілізовані народ не одмовлять од неї.

— Козьмодемьянський висловлюється проти переселення на киргизькі землі, які являються вимістною киргизів.

— Кузьмін-Караєв одмовляється од слова.

— Родичев иригадує слова Трубецького до Царя: „Ви Царь не дворянський, не купецкий, ані міщанський,—Ви Царь всеї Росії“. Він заохотить, що через півтора роки після того, як було подяровано маніфест 17 жовтня, правительство говорило по аграрному питанню не яко правительство всеї Росії, а як правитель-ство оборони інтересів 130,000 чоловіка. Ми зовсім не бажемо розпалювати класову ворожнечу; ми бажемо забути минуле, але першою умовою цього забуття повинно бути те, щоб про минуле забули ті, на кому лежать тяжкі гріхи того минулого. Власність повинна бути непероршимою, священною, але власність яко право користується, а не зловчяння. Право власності засноване не на силі. Ми повинні сказати правительству, що для нього обовязково треба знати і шлях справедливості, а не тільки шлях сили.

— Повилос говорить про місцеві земельні потреби литовців.

— Демьянов вважає, що Дума нічого для народу зробити не може. У неї єсть тільки одне право, якого одняти не можна, це право—можливість говорити вільно. Дума повинна оповістити про дійсні потреби народу.

— Хасанов говорить про місцеві земельні потреби башкирів і російських крестян північно-східних губерній.

— В домі міністрів—Століпін, князь Васильчиків і Кауфман.

— Востин од імені трудової групи оглошує формулу переходу, яка настоює на одміні аграрного законодавства, виробляючи в порядці 87 сг., на передачі трудящому народові земель казенних, казенських, удільних та церковних і на примусовому одобрінні земель приватних власників.

— Тераветиский, після загальної характеристики аграрного питання, опиняється на земельних потребах Кавказу.

— Петербург, 15 мая. Легалізовано літературне товариство імені Герцена.

— Товарищів повідомляє, що в міністерстві хліборобства і землеустроїства обмірковуються питання про відповідальність селян за аграрні розрухи. У губернаторам наказано розслати по селах декларацію, яку прочитав П. Століпін на засіданні Державної Думи,

щоб її було прочитано на селянських сходах і розкрито по годинах.

Відносини між головним війсьним прокурором Рильке і війсьним міністром Редігером загострилися через неагоду в вагонній про Гершельмана.

Рівчя повідомляє, що головного протора Солаертинського, професора духовної академії, увільнено через доноса козаків, які заявили, що на слові він вів революційну пропаганду.

На пашійському заводі в пермській губ. в квартиру священника Старіппа, члена "союза р.-н.", кинуто бомбу. Підозрювані заарештовано 16 робітників.

Селяне, що зруйнували в черніському повіті маєток колишнього депутата кн. Урусова, страшенно розлючено, поруйнували будинок і кидали в вікна горючу соломку.

Офіційно повідомляється, що Тогольова 24 апріля привезено в Ваборг.

Синод рішив уживати репресії проти інспекторів духовних семінарій, в яких вислухув рух та страхи.

"Слов" переказує чутку, ніби Камішанського буде назначено за товариша міністра юстиції.

Коли прибула пошта з Вітебська, то виявилось, що десь не стало пакета з 21,900 карб., які було відано в Орлі.

Петербург, 16 травня. Вчора і сьогодні ходять невпевнено тривожні чутки про скорий роспуск Думи.

В кулуарах розказують, що Роговину відомо іа дуже певного джерела, що у вищих сферах уже зовсім порішено питання про роспуск Думи.

Товарщичне записне сьогодні, що становище Столипіна дуже невпевне, майже безнадійне.

Через багато погроз, одержаних Гессеном і Пергаментом, їм призначено охорону.

Сьогодні почали вертатись в Петербург делегати з'їзду с.-д. Ніяких репресивних заходів не робитимуть.

Праві депутати, які приймали участь в депутатії, що була у Царському Селі, займаються, що депутатія не досягла наміченої цілі.

Ніяких промов під час аудієнції казано не було.

Варшава. В Любліні за допомогою підбраного ключа втекли з тюрми 21 політичних і 20 уголовних. Коли й погнались за втікачами, нікого не знайшли.

Іатеринська. В Александровську розібралась сенсаційна справа про ограблення управляючого гр. Канькіна в повіті. Грабінники, з котрими управляючий перестрілявся, викликали його з поїзда.

Слєсавет. Політичний Арсенев, парадик, асуджений на поселення, п'ятий день уже голодує, вимагаючи, щоб було нарешті виконано приговор.

Лист до редакції. Високоповажна редакціє!

Не одмовтеся надрукувати у Вашій поважній газеті цього нашого листа.

Ми, вищепідписані учителі екскурсувати з Поділля од широго серця люксем високопановному антрепреневру укр. трупи А. К. Сасаганському за ту велику вітху, якої завдали ми і наші учні в театрі, куди високопановний А. К. ласкаво припустив нас без жадної плати, коли давали оперету "Ніч під Івана Купайла".

од цієї урядової авантюри, так це ріжкі думи, що мало не зарадка поскупували у нещасних переселенців і земельку, і скотину, і воїжжа.

С. Щучинці, яшпольського повіту. (На Поділля)

У цім селі вже шістьдесят літ, як служить павоць А. Княвницький. Тут він родився і виріс, і сів на парафію після свого батька, і смерті своєї батька.

Цей павоць "остатній з Могикан добрих старих часів", як кажуть, за яких робили кріпакі й на нього. Ціле своє життя він і в безладних своїх проповідях у церкві, і так що між людьми все товк і товче одно: "дьявляка—ворог мужикові; а замість літати павом та повам, а музика вона тільки калічить."

Місце не дозволяє розповісти тут про всі ті дрібні причітки, яких зазнав диявол дияволиці учні вт. школи з боку павоцького Княвницького. То він казав, щоб гальські в церкві скидали чн башляк, то чуприни доуву носить, то обстригались як макія, то стоять криво, то з-під лоба дьявлясь...

Місце не дозволяє розповісти тут про всі ті дрібні причітки, яких зазнав диявол дияволиці учні вт. школи з боку павоцького Княвницького. То він казав, щоб гальські в церкві скидали чн башляк, то чуприни доуву носить, то обстригались як макія, то стоять криво, то з-під лоба дьявлясь...

С. Петринівна, (материнської губ.). 7 мая приїздив губернатор. Цілу неділю мели, чистили вулиці, посадили піском. Губернатор перш усього приїздив до церкви, а потім у волості прийняв лабо-солн від волости, від "істиво-руських людей" і євреїв.

Недільно, 26 апріля, був у нас сход. На другий день після сходу ставаний зробив трус у виборщика нашої волості П. К. Олійника. Нічого не вийшов. На сході обговорювались останні "законо" про землю, видані на підставі 87 ст. Селяне висловились проти цих "законов"; вони сказали, що земля нема, то й ділитися нема нічим, а про те, поки істнує Дума, то опріч Думи і балакати ви об чім. Тепер треба піддержувати тільки Думу, і почали балакати про наказ. Виборщик Олійник сказав, що треба вибрати комісію і сход вибрав комісію з 30 чоловік.

Олійника, по наказу губернатора, виславо за межі губернії.

С. Малі-Хутори (Віньця). В цім селі рік тому назав учителем була людина, слаба на сухоти, в школа кріпко занепапа. На сей учебний рік призначено сюди молодого чоловіка д. Прокопова, якого селяне воодобляють гарне оводілля і готовність завжди дати добру пораду при селянській біді.

С. Малі-Хутори (Віньця). В цім селі рік тому назав учителем була людина, слаба на сухоти, в школа кріпко занепапа. На сей учебний рік призначено сюди молодого чоловіка д. Прокопова, якого селяне воодобляють гарне оводілля і готовність завжди дати добру пораду при селянській біді.

і он-який: "і в церкві рідко буває, і в театр ходять, мовляв, і учнів до випуску не готують"—сущий крамольник! А забув павоць, що й сам з'єднав згодився з учителем, щоб з випуском пождати до другого учебного року.

Словом, всякими способами цей піп нацьковує проти Прокопова не тільки почалоство—се вже річ звичайна—а й місцевих селян. Недавно, наприклад, агітував навіть, щоб учителя не платили за літні місяці: "Нічого не робить,—казав піп про вчителя,—а 30 р. в місяць бере"... І цій, як видно, мізерній платі задрить піп, бо не даром і любить він заанше приказувати: "Эх-ма! кибби денегть плати, купилъ бы деревеньку, да зажилъ бы помаленьку!" І це ще не все.

Раз д. Прокопов не дав зробити самоуду над одною жіночкою, син котрої щось там вкрад і втік. І в цьому гуманному винкові піп зобачив прамети "синалістів", бо зякав уч., що нашіє куди слід, що він належить "до них!"

Не може бідний учитель навіть спокійно працювати в селі через них по людськи, а не яко чиявник.

БІРЖА

Table with financial data: Петербургська біржа 15 го мая 1907 р. Includes entries for Державна рента, Заставні листи, Внутрішні з виграш, Акції, etc.

Залізничні Поїзди.

Table with train schedules: Швидко-Залізничні (Юго-Западна) залізниця. Columns: Швидко-Залізничні, Одходить з Києва, Прибуває до Києва.

Пароходи товариств.

Товариство Пароходства на Дніпрі та його притоках і "2 е Пароходне Товариство на Дніпрі та його притоках" з початку навігації, до нової зміни, будуть пускати пасажири пароходи в такі години:

- 1) Києво-Катеринославська лінія з Києва в Катеринослав. 5 год. увеч. 5 год. увеч.
2) Києво-Гомельська з Києва в Гомель. 2 г. в день. 1 1/2 г. в день.
3) Києво-Чернігівська з Києва в Чернігів. 5 год. увеч. 5 год. увеч.
4) Києво-Пінська чотири рази на тиждень: з Києва в Пінськ в неділю, вівторок, четвер і п'ятницю— 8 г. уранці.
5) Києво-Чорнобильська з Києва в Чорнобиль. 6 1/2 год. увеч. 8 г. уранці.
6) Києво-Могильська чотири рази на тиждень: з Києва в Могильов в неділю, вівторок, четвер і п'ятницю— 6 г. уранці.
7) Могильово-Оршанська (щодня.
8) Гомель-Вітківська (щодня.

Редактор М. Павловський. Видавець Є. Чиналенко.

Видавництво "УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ" Українська граматика Гр. Шерстюка Ціна 20 коп.

Нові видання "Видавничої Спільки" у Львові:

- М. Драгоманов. Шевченко, український д. соціалізм 80 коп.
Е. Шерст. Політична історія Палестини 1 р. 55 коп.
Ів Франко. Мисль. Чума. Кляккі і сатири 1 р. 20 коп.
З. Гінтер. Історія географічних відкриттів у XV—XVI ст. 90 коп.
А. Толстий. Козаків роман, пер. Г. Хоткевича 1 р.
М. Драгоманов. Листи до Ів. Франка і інших, т. I 1 р. 50 коп.
В. Самійленко. Україні (перша повна збірка віршів) 1 р.
Ів. А. Форець. Гігієна нервового і духовного життя (д. А. Фр. о. Мнішлявця (оповідання) 1 р.
А. Володимир. Орні Комаля в д. ч. з сучасного галицького життя 90 коп.
Петербургська Академія Наук у справі знесення заборони українського слова (записка Акад. домі) 30 коп.
О. Вишневський. На переломі. Огляд еволюції рос. життя 30 коп.
Ф. Сяко. Тарас Шевченко і його думки про громадське життя 30 коп.
Ш. Сеньоба. Церква і національні партії в ХІ ст. 25 коп.
Л. Толстий. Кавказські описання 50 коп.
Т. Мазанець. Про шлюб на Україні—Руси в XVI—XVII ст. 20 коп.
І. Турчина. Каїра Міліч, повість 30 коп.
Е. Цеклер. Фауна істор. огляд 40 коп.
Ів. Франко. Sempre tiro (остання збірка поезій) 50 коп.
А. Д. Уайт. Розвід поглядів на всесвітню 45 коп.
А. Кримський. Андій Лигосовий, повість 1 р. 50 коп.

Рідна справа

В газеті пишуть тепершні депутати: Богуславський (Харьк.), Васютин (Харьк.), Вок Карачевський (Черніг.), Волчинський (Київськ.), Гріневич (Подільськ.), Деметев (Черніг.), Довгополов, Крайселько (Півніськ.), Лаго (Київськ.), Литвиненко (Київськ.), Лось-Коландзян, Малренко (Київськ.), Нечитайло (Київськ.), Проїда (Катеринослав), Рогома (Подільськ.), Рубіс (Черніг.), Сайно (Подільськ.), Сайно (Київськ.), Хвіст (Черніг.), Чигирин (Київськ.), Щербина (Кубанськ.). З торішніх депутатів в газеті пишуть: Бабич, Білешевський, Вязлов, Гумовський, Тарасенко, Чивинський, Шраг, Шметт. Крім того в газеті беруть участь письменники: О. Блоусенко, проф. Ф. Вок С. Русова, О. Русов, П. Смуток, М. Славинський.

Українське видавництво "РАНОК"

- I. "Рай і поступ", М. Драгоманова, 3 видання 40 к.
II. "Автономія і цілість держави" Шименової, перекл. Ол. Коваленка. 3 к.
III. "Про-тей", сл. Ол. Коваленка, муз. К. Стеценка, для хора і піаніно. 45 к.
IV. "Ще не вмерла України!" сл. П. Чубинського, муз. К. Стеценка (для хора) народне видання 15 к.
V. "Розвага", український декламатор, друге видання, доповнене в справі 1 р. 25 к. 1 р. 75 к.
VI. "Горбоконик", казка віршами Ол. Коваленка 20 к.

ВІЙШОВ 1-ий № Української щотижневої газети "СЛОВО"

Влижчу участь в газеті беруть: Л. Бич, Сім. Петлюра, Д. Печанський і М. Порш. За гратицю: на рік—3 карб., на місяць—30 коп., окремих номер коштує 5 к. Адреса редакції і контори: Київ, Маринської-Володимирської д. 94, кв. 1. Підписка приймається в конторі редакції.

1907 р. Відкрита передплата на Рідний Край

Тижнева українська часопись політична, економічна, літературна і наукова. У часописі заведені ось які відділи: 1. Що потрібно для нашого народу, особливо для селян хліборобів і всіх трудящих людей 2. Що діється на Україні, також в Галичині і в Буковині 3. Що діється в цілій Росії 4. Звістки з столиць 5. Що діється по чужій землі, що єсть там доброго, що я нам би годилося 6. Звістки й листи з ріжких городів і сел (про земства, товариства—про все, що діється доброго й лихого) 7. Наукові статті і звістки (історія, література, медицина, ветеринарія, селянське хозяйство, промисли і т. д.) 8. Оповідання, вірші, фельетон. 9. Дрібні звістки (про заробітки, торги, шні і т. д.) 9. Біографія. Запитання читачів і відповіді редакції про всікі діла: судові, хазяєські та інші. 10. Оповідки усекі.

ОПОВІСТКИ.

Хочу стати за мамку в Києві, адреса: Велика Підвальна, № 34. Спитати у дворника. 3-3

Студ.-техн шукає уроків на Вкраїні чи в Києві, а/о на Кавказі Добре вміє виховувати і вчити (скіп. Учнт. Інститута і 8 рок. учителював у городськ уч.) Доросл. готує до конкурсов. Іспитів, на домашн. учнт., математ. на класич. чин. "вольноопр." і т. п. Москва, Мясницька, д. Літошвовой, кв. 58 Н. Д. Т. 4-7

На візді шукає роботи писарської, могут бути счетоводом, розвоищиком, могут вчити дітей, могут суфлером, переписувати роли і т. д. Маю атестацію. Згожуюсь за сніт та квартиру. Адреса: Київ, Пароходна пристань Гр. Ромаановському, д. В. Л. 3-2

С. АДЛЕР

Прорізна ул., № 2. Елегантне доб. мужеське вбрання ре поште. Багатий вибір матеріалів найкращих російських і заграничних фабрик. Щоб дати можливість д.д. заказчикам упевнитися, що закази виконуються добре, приймаються замовлення також із матеріалу заказчика. 25-23

Видавництво "УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ" Українська граматика Гр. Шерстюка Ціна 20 коп.

Нові видання "Видавничої Спільки" у Львові:

- М. Драгоманов. Шевченко, український д. соціалізм 80 коп.
Е. Шерст. Політична історія Палестини 1 р. 55 коп.
Ів Франко. Мисль. Чума. Кляккі і сатири 1 р. 20 коп.
З. Гінтер. Історія географічних відкриттів у XV—XVI ст. 90 коп.
А. Толстий. Козаків роман, пер. Г. Хоткевича 1 р.
М. Драгоманов. Листи до Ів. Франка і інших, т. I 1 р. 50 коп.
В. Самійленко. Україні (перша повна збірка віршів) 1 р.
Ів. А. Форець. Гігієна нервового і духовного життя (д. А. Фр. о. Мнішлявця (оповідання) 1 р.
А. Володимир. Орні Комаля в д. ч. з сучасного галицького життя 90 коп.
Петербургська Академія Наук у справі знесення заборони українського слова (записка Акад. домі) 30 коп.
О. Вишневський. На переломі. Огляд еволюції рос. життя 30 коп.
Ф. Сяко. Тарас Шевченко і його думки про громадське життя 30 коп.
Ш. Сеньоба. Церква і національні партії в ХІ ст. 25 коп.
Л. Толстий. Кавказські описання 50 коп.
Т. Мазанець. Про шлюб на Україні—Руси в XVI—XVII ст. 20 коп.
І. Турчина. Каїра Міліч, повість 30 коп.
Е. Цеклер. Фауна істор. огляд 40 коп.
Ів. Франко. Sempre tiro (остання збірка поезій) 50 коп.
А. Д. Уайт. Розвід поглядів на всесвітню 45 коп.
А. Кримський. Андій Лигосовий, повість 1 р. 50 коп.

Рідна справа

В газеті пишуть тепершні депутати: Богуславський (Харьк.), Васютин (Харьк.), Вок Карачевський (Черніг.), Волчинський (Київськ.), Гріневич (Подільськ.), Деметев (Черніг.), Довгополов, Крайселько (Півніськ.), Лаго (Київськ.), Литвиненко (Київськ.), Лось-Коландзян, Малренко (Київськ.), Нечитайло (Київськ.), Проїда (Катеринослав), Рогома (Подільськ.), Рубіс (Черніг.), Сайно (Подільськ.), Сайно (Київськ.), Хвіст (Черніг.), Чигирин (Київськ.), Щербина (Кубанськ.). З торішніх депутатів в газеті пишуть: Бабич, Білешевський, Вязлов, Гумовський, Тарасенко, Чивинський, Шраг, Шметт. Крім того в газеті беруть участь письменники: О. Блоусенко, проф. Ф. Вок С. Русова, О. Русов, П. Смуток, М. Славинський.

Українське видавництво "РАНОК"

- I. "Рай і поступ", М. Драгоманова, 3 видання 40 к.
II. "Автономія і цілість держави" Шименової, перекл. Ол. Коваленка. 3 к.
III. "Про-тей", сл. Ол. Коваленка, муз. К. Стеценка, для хора і піаніно. 45 к.
IV. "Ще не вмерла України!" сл. П. Чубинського, муз. К. Стеценка (для хора) народне видання 15 к.
V. "Розвага", український декламатор, друге видання, доповнене в справі 1 р. 25 к. 1 р. 75 к.
VI. "Горбоконик", казка віршами Ол. Коваленка 20 к.

ВІЙШОВ 1-ий № Української щотижневої газети "СЛОВО"

Влижчу участь в газеті беруть: Л. Бич, Сім. Петлюра, Д. Печанський і М. Порш. За гратицю: на рік—3 карб., на місяць—30 коп., окремих номер коштує 5 к. Адреса редакції і контори: Київ, Маринської-Володимирської д. 94, кв. 1. Підписка приймається в конторі редакції.

1907 р. Відкрита передплата на Рідний Край

Тижнева українська часопись політична, економічна, літературна і наукова. У часописі заведені ось які відділи: 1. Що потрібно для нашого народу, особливо для селян хліборобів і всіх трудящих людей 2. Що діється на Україні, також в Галичині і в Буковині 3. Що діється в цілій Росії 4. Звістки з столиць 5. Що діється по чужій землі, що єсть там доброго, що я нам би годилося 6. Звістки й листи з ріжких городів і сел (про земства, товариства—про все, що діється доброго й лихого) 7. Наукові статті і звістки (історія, література, медицина, ветеринарія, селянське хозяйство, промисли і т. д.) 8. Оповідання, вірші, фельетон. 9. Дрібні звістки (про заробітки, торги, шні і т. д.) 9. Біографія. Запитання читачів і відповіді редакції про всікі діла: судові, хазяєські та інші. 10. Оповідки усекі.